ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

20. května 2010 *

Ve věci C-308/08,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 226 ES, podaná dne 10. července 2008,

**Evropská komise,** zastoupená S. Pardo Quintillán a D. Recchia, jako zmocněnkyněmi, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

proti

**Španělskému království,** zastoupenému N. Díaz Abad, jako zmocněnkyní, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovanému,

* Jednací jazyk: španělština.

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení J.-C. Bonichot, předseda senátu, C. W. A. Timmermans, K. Schiemann, P. Kūris a L. Bay Larsen (zpravodaj), soudci,

generální advokátka: E. Sharpston,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generální advokátky, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

## Rozsudek

1 Svou žalobou se Komise Evropských společenství domáhá, aby Soudní dvůr určil, že Španělské království nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají ze směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. L 206, s. 7; Zvl. vyd. 15/02, s. 102, dále jen „směrnice ‚o stanovištích' "),vyložené rozsudky ze dne 13. ledna 2005, Dragaggi a další (C-117/03, Sb. rozh. s. I-167) a ze dne 14. září 2006, Bund Naturschutz in Bayern a další (C-244/05, Sb. rozh. s. I-8445), jakož i povinnosti vyplývající z čl. 12 odst. 4 uvedené směrnice v souvislosti s projektem úpravy polní cesty vedoucí z Villamanrique de la Condesa (Sevilla) do El Rocío (Huelva) (dále jen „projekt úpravy polní cesty").

### Právní rámec

*Právo Unie*

2 Podle šestého bodu odůvodnění směrnice „o stanovištích" „je nutno podle stanoveného časového rozvrhu vyhlásit zvláštní oblasti ochrany s cílem vytvořit spojitou evropskou ekologickou síť, aby byla zajištěna ochrana nebo zachování přírodních

stanovišť a druhů v zájmu Společenství v odpovídajícím stavu z hlediska jejich ochrany“.

3 Podle čl. 3 odst. 1 směrnice „o stanovištích“ „[bude] [p]od názvem NATURA 2000 […] vytvořena spojitá evropská ekologická síť zvláštních oblastí ochrany. Tato síť složená z lokalit s přírodními stanovišti uvedenými v příloze I a stanovišti druhů uvedenými v příloze II umožní zachovat příslušné typy přírodních stanovišť a stanoviště druhů v jejich přirozeném areálu rozšíření ve stavu příznivém z hlediska jejich ochrany nebo popřípadě umožní tento stav obnovit“.

4 Článek 4 směrnice „o stanovištích“ zní následovně:

„1. Na základě kritérií stanovených v příloze III (etapa 1) a na základě příslušných vědeckých informací navrhne každý členský stát seznam lokalit, v němž bude uvedeno, jaké typy přírodních stanovišť z přílohy I a jaké druhy z přílohy II, původní pro toto území, se na jednotlivých lokalitách vyskytují. […]

Seznam spolu s informacemi o každé lokalitě musí být do tří let po zveřejnění této směrnice předložen Komisi. […]

2. Na základě kritérií stanovených v příloze III (etapa 2) a v rámci jak každé z pěti biogeografických oblastí uvedených v čl. 1 písm. c) bod iii), tak celého území uvedeného v čl. 2 odst. 1, vypracuje Komise po dohodě s každým členským státem návrh seznamu lokalit významných pro Společenství [dále jen ‚LVS‘], které vybere ze seznamů členských států, na nichž se vyskytuje jeden nebo více prioritních typů přírodních stanovišť nebo prioritních druhů.

[…]

Seznam lokalit vybraných jako [LVS], na nichž se vyskytuje jeden nebo více typů prioritních přírodních stanovišť nebo prioritních druhů, přijme Komise postupem podle článku 21.

[…]

5. Jakmile je některá lokalita zařazena do seznamu uvedeného v třetím pododstavci odstavce 2, vztahuje se na ni ustanovení čl. 6 odst. 2, 3 a 4."

5 Mezi druhy v zájmu Společenství uvedenými v příloze II směrnice „o stanovištích" je jako prioritní druh uveden *Lynx pardina* (dále jen „rys iberský"). Článek 1 písm. h) této směrnice definuje „prioritní druhy" jako „druhy uvedené v písm. g) bod i), za jejichž zachování má Společenství zvláštní odpovědnost vzhledem k podílu jejich přirozeného areálu rozšíření na území uvedeném v článku 2".

6 Článek 6 směrnice „o stanovištích", který upravuje režim ochrany LVS, ve svém odstavci 2 stanoví:

„Členské státy přijmou vhodná opatření, aby v oblastech zvláštní ochrany vyloučily poškozování přírodních stanovišť a stanovišť druhů ani k vyrušování druhů, pro něž

jsou tato území určena, pokud by takové vyrušování mohlo být významné ve vztahu k cílům této směrnice."

7 Článek 12 odst. 4 směrnice „o stanovištích" zní následovně:

„Členské státy zřídí systém sledování nahodilého odchytu a usmrcování druhů živočichů uvedených v příloze IV písm. a). Na základě shromážděných údajů uskuteční členské státy další výzkum nebo přijmou ochranná opatření, aby zajistily, že nahodilý odchyt a usmrcování nebudou mít na příslušný druh významný negativní dopad."

8 Rys iberský je jedním z druhů uvedených v příloze IV písm. a) směrnice „o stanovištích".

**Skutkový základ sporu a postup před zahájením soudního řízení**

9 V prosinci 1997 navrhlo Španělské království jako LVS přírodní park Doñana zejména z důvodu výskytu rysa iberského.

10 V listopadu 1999, to znamená mezi okamžikem, kdy tato lokalita byla navržena, a okamžikem, kdy byla Komisí skutečně zapsána jako LVS, byl schválen projekt úpravy polní cesty. Tato polní cesta lemuje a z části vede přes přírodní park Doñana.

11 Komise majíc za to, že úprava této cesty byla realizována, aniž by byla přijata všechna nezbytná opatření k zabránění negativních důsledků pro životní prostředí a zejména pro rysa iberského, zaslala dne 1. dubna 2004 Španělskému království výzvu dopisem, kterou mu vytkla, že nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají zejména z článků 6 a 12 směrnice „o stanovištích".

12 V zájmu zohlednění výše uvedeného rozsudku Dragaggi a další zaslala Komise dne 4. července 2006 Španělskému království doplňující výzvu dopisem. V této uvedla, že Španělské království nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají ze směrnice „o stanovištích", tak jak je vyložena tímto rozsudkem, jakož i z čl. 12 odst. 4 této směrnice. V této souvislosti připomněla důležitost přítomnosti rysa iberského v oblasti, kde byl proveden projekt úpravy polní cesty, a uvedla, že přeměna polní cesty na silnici rozdělila přírodní stanoviště tohoto druhu a vystavila jej nebezpečí náhodného usmrcení, neboť ochranná opatření nelze považovat za přiměřená.

13 Dne 19. července 2006 zařadila Komise rozhodnutím 2006/613/ES, kterým se přijímá seznam lokalit významných pro Společenství ve středomořské biogeografické

oblasti podle směrnice 92/43 (Úř. věst. 259, s. 1), do tohoto seznamu přírodní park Doñana.

14 Dopisem ze dne 25. září 2006 odpovědělo Španělské království, že po provedení nápravných opatření již nedošlo k žádné další kolizi a že se zdá, že ochranná opatření výrazně snížila riziko kolize, aniž by jej zcela vyloučila.

15 Komise vycházejíc z toho, že porušení práva Unie nadále trvá, vydala dne 18. října 2006 odůvodněné stanovisko, ve kterém zopakovala své námitky a vyzvala Španělské království, aby tomuto stanovisku vyhovělo ve lhůtě dvou měsíců od jeho obdržení.

16 V odpovědi Španělské království dne 18. prosince 2006 zaslalo zprávu Junta de Andalucía, která znovu zdůrazňuje skutečnost, že od provedení nápravných opatření již nedošlo k žádné další kolizi s rysem iberským.

17 Vzhledem k tomu, že Komise měla za to, že situace zůstává nadále neuspokojivá, podala dne 10. července 2008 projednávanou žalobu.

**K žalobě**

*K prvnímu žalobnímu důvodu, který vychází z údajného nesplnění povinnosti nepovolit zásah, jenž by vážně ohrozil ekologické charakteristiky dotyčné lokality, která pro žalovaný členský stát vyplývá ze směrnice „o stanovištích"*

Argumentace účastníků řízení

18 Komise tvrdí, že úpravou dotčené polní cesty, aniž by tuto úpravu doprovázelo provedení přiměřených ochranných opatření, uskutečnilo Španělské království zásah, který vážně narušil ekologické charakteristiky navržené LVS, neboť posledně uvedená lokalita byla považována za lokalitu, která je nezbytná pro rysa iberského.

19 Navzdory nápravným opatřením přijatým španělskými orgány tento zásah, ke kterému došlo v oblasti zvlášť citlivé pro přežití rysa iberského, rozdělil podle Komise stanoviště tohoto druhu, ztížil migraci mladých rysů, zhoršil propojení mezi různými „oblastmi výskytu", a zejména mladá zvířata vystavil nebezpečí smrti v důsledku kolize. Následkem toho je podle ní nebezpečí vymizení tohoto prioritního druhu, což je v rozporu s povinnostmi vyplývajícími ze směrnice „o stanovištích", tak jak byly vyloženy judikaturou Soudního dvora.

20 Španělské království namítá, že místní silniční komunikace mezi Villamanrique de la Condesa a El Rocío vždy byla a stále je asfaltovanou silnicí, u které se andaluské orgány omezily na její vhodnou údržbu. Není proto podle Španělského království možné se domnívat, že došlo k zásahu, který by vážně ohrozil ekologické charakteristiky lokality. I kdyby tomu tak bylo, přijalo Španělské království podle svého tvrzení v každém případě opatření směřující k tomu, aby nedošlo k zásahu do životního prostředí.

Závěry Soudního dvora

21 Je třeba připomenout, že podle směrnice „o stanovištích" jsou členské státy povinny, pokud jde o lokality, které jsou místem výskytu prioritních typů přírodních stanovišť nebo prioritních druhů a které byly určeny za účelem jejich zařazení do seznamu Společenství, přijmout vhodná ochranná opatření, aby byly zachovány ekologické charakteristiky uvedených lokalit. Členské státy tedy nemohou povolit zásahy, které by mohly vážně ohrozit ekologické charakteristiky těchto lokalit. Tak je tomu zejména v případě, kdy hrozí, že zásah způsobí vymizení prioritních druhů, které se vyskytují v dotyčné lokalitě (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Bund Naturschutz in Bayern a další, body 44 a 46).

22 Komise však Španělskému království vytýká zejména to, že povolilo zásah, který vážně narušil ekologické charakteristiky navržené LVS a který představuje riziko, že dojde k vymizení rysa iberského, který je prioritním druhem, jehož přítomnost v dotčené lokalitě je jedním z několika důvodů, kterými bylo žalovaným členským státem odůvodněno navržení přírodního parku Doñana na LVS.

23 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury je na Komisi, aby prokázala existenci tvrzeného nesplnění povinnosti. Komise totiž musí předložit Soudnímu dvoru skutečnosti nezbytné k tomu, aby mohl ověřit existenci tohoto

nesplnění povinnosti, aniž by se mohla opírat o jakoukoli domněnku (viz rozsudky ze dne 4. října 2007, Komise v. Itálie, C-179/06, Sb. rozh. s. I-8131, bod 37, a ze dne 10. září 2009, Komise v. Řecko, C-416/07, Sb. rozh. s. I-7883, bod 32).

24 Je nesporné, že první asfaltování polní cesty spojující Villamanrique de la Condesa s El Rocío bylo dokončeno v roce 1989. Pokud jde o dotčený projekt úpravy, jeho provedení bylo povoleno v únoru 2000 a bylo podmíněno přijetím opatření, jako jsou vybudování přechodů pro živočichy, umístění příslušného značení a vybudování oplocení bránícího živočichům v přechodu podél trasy procházející lesním územím, které je pro ochranu rysa iberského nejpříznivější. Provedení úpravy polní cesty bylo dokončeno v červenci 2001. Nicméně v listopadu 2004 byl postupně proveden a dokončen soubor dalších nápravných opatření. Ze spisu vyplývá, že i když asfaltovací práce nezměnily trasu dotčené silniční komunikace ani její rozměry, změnily její užívání tím, že uvedenou polní cestu změnily na silnici. Tato úprava způsobila zvýšení provozu, zejména osobních vozidel, a zvýšení rychlosti vozidel, které zde projíždějí.

25 Obecně není zpochybňováno, že liniová dopravní infrastruktura může představovat skutečnou překážku pro některé druhy, na které se vztahuje směrnice „o stanovištích", a že rozdělením přirozeného areálu rozšíření může přispět k endogamii a genetickým změnám v rámci těchto druhů. Nicméně nezdá se, že by dotčená úprava skutečně měla reálný dopad na rozdělení stanoviště rysa iberského.

26 V této souvislosti je nutno zdůraznit následující.

27 Ze studie týkající se sčítání populace rysa iberského ve Španělsku a Portugalsku [El Lince ibérico (*Lynx pardinas*) en España y Portugal – Censo – diagnóstico de sus

poblaciones, Guzmán, J. N., a další, Ministerio de Medio Ambiente, 2004] vyplývá, že přibližně polovina populace rysa iberského žijící v přírodním parku Doñana se koncentruje na 20 % jeho plochy, přesněji tam, kde se nachází největší populace králíků, kteří jsou jejím hlavním zdrojem potravy.

28 Z důvodu nedostatku králíků na 75 % plochy oblasti výskytu rysa iberského došlo ke snížení počtu oblastí rozmnožování z přibližně 12 na maximálně 8.

29 Ze shrnutí závěrečné zprávy o činnosti, kterou vypracovaly španělské orgány a která se týká období od 1. července 2002 do 30. června 2006 (Recuperación de poblaciones de Lince ibérico en Andalucía, Proyecto Life č. 02NAT/E/8609, Consejería de Medio Ambiente, Septiembre 2006), dále vyplývá, že je důležité podporovat propojení mezi různými územími výskytu populace rysa iberského v regionu Doñana, neboť tato populace je tvořena menšími „oblastmi výskytu", mezi kterými se pohybují migrující jedinci.

30 Ze spisu zejména vyplývá, že původní oblast výskytu, která je pro mláďata rysa iberského nejdůležitější, se nachází v lesních oblastech Coto del Rey v přírodním parku Doñana a Matasgordas v národním parku Doñana. Z této oblasti se mladí rysi iberští rozšiřují dvěma základními směry, a to jednak na sever, přičemž přechází vyasfaltovanou polní cestu vedoucí z Villamanrique de la Condesa do El Rocío, a jednak na západ.

31 V listopadu 2006 přitom bylo za účelem zajištění propustnosti uvedené cesty a zabezpečení možnosti překonat oplocení, které bylo výsledkem úpravy této cesty na místní komunikaci, postaveno osm přechodů pro živočichy a dva mosty.

32 Je pravda, že podle zprávy WWF/Adena ze září 2007 [Informe sobre el camino agricola asfaltado Villamanrique de la Condesa (Sevilla) – El Rocío (Huelva)] se zřízené přechody pro živočichy ukázaly být nepoužitelné a zbytečné z důvodu koncepčních chyb a nedostatku údržby nebo z důvodu neprovedení dodatečných nápravných opatření.

33 Technická zpráva vypracovaná na žádost obce Villamanrique de la Condesa poradenskou firmou Inerco v listopadu 2006 [Informe Técnico sobre las medidas correctoras adoptadas en las obras de adecuación del firme de la via Villamanrique – El Rocío (Sevilla – Huelva)] nicméně uvádí, že počet přechodů pro živočichy přecházející dotčenou cestu, jakož i jejich koncepce byly považovány za odpovídající charakteristikám silniční komunikace, kterou měly tyto přechody učinit propustnou. Jejich funkčnost byla podle zprávy omezena pouze v případě výjimečných dešťů.

34 I když se, jak uvedla Komise citujíc zprávu o účinnosti nápravných opatření provedených na vyasfaltované polní cestě spojující Villamanrique de la Condesa s El Rocío (Informe de seguimiento de la eficacia de las medidas correctoras establecidas en el camino agrícola asfaltado Villamanrique de la Condesa – El Rocío, Junta de Andalucía Consejería de Medio Ambiente, 16 marzo de 2008), podařilo prokázat použití přechodu rysem iberským mezi březnem 2006 a únorem 2007 jen ve čtyřech případech, je rovněž pravda, že v tomto období celková odhadovaná populace rysa iberského v parcích Doñana nedosahovala ani padesáti kusů. Krom toho v závěrečné zprávě o činnosti uvedené v bodě 29 tohoto rozsudku je konstatována již prokázaná skutečnost, že mezi různými oblastmi regionu Doñana dochází k migraci jedinců rysa iberského. V tomto ohledu mají podle uvedené hodnotící zprávy přechody pro živočichy dostatečné pokrytí vegetací, aby zvířata naváděla k jejich použití a vstupní svahy k přechodům jsou pro rysy dokonale schůdné.

35 Jak je uvedeno ve zmíněné závěrečné zprávě o činnosti, navíc se díky odchytu 13 jedinců a programu chovu v zajetí narodila dvě mláďata z chovu pocházejícího z populace regionů Andujar-Cardeña a Doñana. To představovalo krok vpřed v zachování současné genetické rozmanitosti.

36 Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem se není možné domnívat, že z právního hlediska bylo dostatečně prokázáno, že uskutečnění projektu úpravy polní cesty mělo samo o sobě skutečný dopad na rozdělení stanoviště rysa iberského v regionu Doñana.

37 Pokud jde o údajný zvýšený stupeň rizika kolize, kterému po uskutečnění projektu úpravy polní cesty mohou být v uvedeném regionu vystaveni rysi iberští, je nutno konstatovat následující.

38 Komise citovala předběžný návrh dokumentu s názvem „Trvale udržitelná mobilita, bezpečnost silničního provozu a ochrana volně žijících živočichů v regionu Doñana“ (Borrador, Movilidad sostenible, seguridad vial y conservación de la faune silvestre en la comarca de Doñana) zaslaný španělskými orgány dne 18. prosince 2006, který uvádí, že kolize rysů iberských s vozidly se pro rysy iberské v regionu Doñana staly jednou z hlavních příčin jejich úmrtnosti, a staly se tak rozhodujícím faktorem pro budoucí přežití populace. Podle tohoto předběžného návrhu přispěly ke zhoršení situace dva hlavní faktory, a to zvýšení počtu asfaltovaných cest, zejména v posledním desetiletí dvacátého století, a zvýšení silničního provozu v celém regionu v důsledku zvýšení využívání hlavních silnic a polních cest pro turistické a obchodní účely.

39 Podle studie uvedené v bodě 27 tohoto rozsudku zahynulo v regionu Doñana v období 2000–2003 deset rysů iberských v důsledku kolize. Je však nesporné, že během tohoto období na polní cestě spojující Villamanrique de la Condesa s El Rocío zahynul v důsledku kolize pouze jeden rys iberský.

40 V roce 2004 byl na této cestě usmrcen další rys iberský.

41 Nebylo však zpochybněno, že od provedení dodatečných nápravných opatření v listopadu 2004 nebyl na uvedené cestě sražen žádný rys iberský, přinejmenším ne do ukončení písemné části řízení před Soudním dvorem, která skončila dne 23. února 2009.

42 V tomto ohledu je třeba připomenout, že uvedená nápravná opatření spočívají v přijetí opatření omezujících rychlost a v zavedení značení, v postavení oplocení proti obratlovcům, jakož i ve zřízení přechodů pro živočichy, mostů a drenáží.

43 Pokud jde například o opatření omezující rychlost a o značení, ze zprávy Inerco uvedené v bodě 33 tohoto rozsudku vyplývá, že opatření jejichž cílem je odradit od překračování rychlosti, která byla přijata španělskými orgány, umožnila na dotčené polní cestě pozorovat dosti značné snížení rychlosti provozu ve srovnání s rychlostí, která byla zaznamenána o několik let dříve.

44 Ze studie přírodního parku Doñana provedené v roce 2006 (Estudio de 2006 del Parque Natural de Doñana) nicméně vyplývá, že průměrné rychlosti zaznamenané na uvedené cestě překračují povolená rychlostní omezení.

45 V tomto kontextu dochází zpráva uvedená v bodě 34 tohoto rozsudku k závěru, že i když se v současnosti zdá, že provedená opatření přinesla dobré výsledky, mohou být všechna přijatá opatření zlepšena prostřednictvím kontrol rychlosti, intenzivnější údržbou všech zařízení a přijetím nových opatření.

46 Pokud jde o oplocení, zpráva WWF/Adena citovaná v bodě 32 tohoto rozsudku uvádí, že toto nebylo umístěno podél celé délky polní cesty spojující Villamanrique de

la Condesa s El Rocío, neboť na úseku dlouhém přibližně 3 kilometry toto oplocení na jedné straně cesty chybí. Na tomto úseku proto nedošlo k zabránění proniknutí rysa iberského na silnici. Podle zprávy Inerco citované v bodě 33 a 43 tohoto rozsudku se umístění uvedeného oplocení uskutečnilo v plném rozsahu a opatření, která byla v této souvislosti přijata, musí být ve vztahu ke sledovaným cílům považována za přiměřená, i když za účelem zajištění neporušenosti oplocení je nezbytná jeho kontrola. Krom toho náhodná otevření některých částí oplocení výjimečně mohla umožnit přechod živočichů.

47 Hodnotící zpráva citovaná v bodech 34 a 45 tohoto rozsudku uvádí, že pokud jde o úsek 11 000 metrů uvedené polní cesty, který prochází přírodním parkem Doñana, je prvních 9 300 metrů nacházejících se v lesní oblasti, která představuje příznivé stanoviště rysa iberského, osazeno v celé části oplocením po obou stranách vozovky. Zbývajících 1 700 metrů není oploceno, neboť cesta prochází záplavovou zónou a slouží jako brod během velkých záplav. Krom toho se zde nenachází žádné stromové porosty ani křoviny, neboť toto území slouží jako pastviny.

48 Z dokumentu vypracovaného na podnět Národní komise pro ochranu přírody Španělského království nazvaného „Technické předpisy týkající se koncepce přechodů pro živočichy a obvodových oplocení“ („Prescripciones técnicas para el diseño de pasos de fauna y vallados perimetrales“), na který odkazuje Komise, dále vyplývá, že pro rysy iberské je doporučeno oplocení z uzlového nebo svařovaného pletiva, které musí dosahovat výšky dvou metrů od země. Je přitom nesporné, že oplocení, o které se jedná v projednávané věci, odpovídá doporučeným specifikacím, které na rozdíl od toho, co ve své replice tvrdí Komise, nejsou vyloučeny pro silnice, které mají charakteristiky dotčené cesty.

49 V uvedené hodnotící zprávě se mimo to uvádí, že na základě nápravných opatření týkajících se oplocení a za účelem usnadnění úniku v případě, že by rys iberský pronikl na dotčenou cestu, byl podél oplocení zřízen dostatečný počet únikových míst, která se nachází v blízkosti takovýchto možných míst proniknutí, jako jsou křižovatky nebo začátky a konce oplocení. Účinnost těchto únikových míst ale zatím nemohla

být ověřena, neboť oplocení dobře plnila svoji funkci a žádný exemplář rysa iberského přes ně nepronikl.

50 Pokud jde o přechody pro živočichy, mosty a drenáže, je třeba odkázat na body 32 až 34 tohoto rozsudku.

51 Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem posouzeným jako celek je nutno konstatovat, že Komise nepředložila důkaz, že by uskutečnění projektu úpravy polní cesty vedlo ke zvýšenému riziku kolize pro rysa iberského.

52 Takže i když některé skutečnosti vyplývající ze spisu mohou naznačovat, že situace v celé lokalitě Doñana není, pokud jde o požadavky ochrany rysa iberského, uspokojivá, zejména z důvodu relativně vysokého počtu usmrcení kusů tohoto prioritního druhu kolizí, důkazy, které má Soudní dvůr k dispozici, mu nedovolují konstatovat, že projekt úpravy polní cesty doprovozený nápravnými opatřeními představuje sám o sobě zásah, který by mohl vést k vymizení rysa iberského v dotyčné lokalitě a který by mohl vážně ohrozit ekologické charakteristiky této lokality.

53 V důsledku toho je nutno první žalobní důvod zamítnout.

*Ke druhému žalobnímu důvodu, který vychází z údajného nesplnění povinností, které pro žalovaný členský stát vyplývají z čl. 12 odst. 4 směrnice „o stanovištích“*

Argumentace účastníků řízení

54 Komise tvrdí, že i když španělské orgány potvrdily nahodilé usmrcení tří rysů iberských na polní cestě spojující Villamanrique de la Condesa s El Rocío v letech 1996, 2002 a 2004, nezřídily systém přísného sledování nahodilého usmrcení rysa iberského na dotčené asfaltované cestě a nepřijaly nezbytná ochranná opatření k tomu, aby zajistily, že nahodilé usmrcování nebude mít na tento chráněný druh významný negativní dopad.

55 Španělské království namítá, že přijalo opatření, která se ukázala jako vhodná a která významně snížila riziko nahodilého usmrcení. Krom toho španělské orgány zajistily dostatečnou kontrolu přijatých opatření a pokračovaly v analýze nových opatření, která by případně byla s ohledem na ochranu a zlepšení situace druhu ještě vhodnější.

Závěry Soudního dvora

56 Podle čl. 12 odst. 4 směrnice „o stanovištích“ ve spojení s její přílohou IV písm. a) zřídí členské státy systém sledování zejména nahodilého usmrcování rysa iberského.

Na základě shromážděných údajů uskuteční členské státy další výzkum nebo přijmou ochranná opatření, aby zajistily, že zejména nahodilé usmrcování nebude mít na příslušný druh významný negativní dopad.

57 Pokud jde o zřízení systému sledování nahodilého usmrcování rysa iberského, je třeba zdůraznit, že podle shrnutí závěrečné zprávy o činnosti citované v bodu 29 tohoto rozsudku, byl na základě zeměpisných kritérií vytvořen seznam údajů o úmrtnosti rysa iberského na základě nepřirozených důvodů, včetně kolizí. Tímto způsobem bylo možné určit oblasti, které pro rysa iberského v rámci jeho oblasti výskytu představují největší riziko.

58 Pokud jde o ochranná opatření nezbytná k zajištění toho, že nahodilé usmrcování nebude mít na rysa iberského významný negativní dopad, úvahy týkající se prvního žalobního důvodu, které odůvodňují jeho zamítnutí, je v podstatě možné zopakovat i v tomto případě.

59 V projednávaném případě, jak uvádí Španělské království, skutečnost, že španělské orgány pokračovaly v analýze nových opatření, která jsou způsobilá dále zlepšit podmínky ochrany a zlepšení situace druhu, nemůže jako taková vést ke konstatování, že přijatá opatření nevyhovují cíli čl. 12 odst. 4 směrnice „o stanovištích“, který byl uveden v předcházejícím bodě.

60 Druhý žalobní důvod je tedy nutno zamítnout.

61 Z výše uvedeného vyplývá, aniž by bylo nutno rozhodnout o námitce nepřípustnosti, kterou ve své duplice vzneslo Španělské království a která vychází z údajné

neurčitosti a nepřesnosti prvního žalobního důvodu, že žalobu Komise je nutno zamítnout.

**K nákladům řízení**

62 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Španělské království náhradu nákladů řízení od Komise požadovalo a Komise neměla ve věci úspěch, je důvodné jí uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

**1) Žaloba se zamítá.**

**2) Evropské komisi se ukládá náhrada nákladů řízení.**

Podpisy.